

nu skal jeg blot gjøre opmærksom paa, at i et Bilag til den norske Goldkommissionsbetenkning fandtes der en Overtigt over Arbejdslønnen i de forskellige Lande i Europa, som var samlet af de amerikanske Konsuler, der havde indsendt Beretninger til deres Regjering, der derefter udgav Beretningerne. Det viste sig da, at naar man f. Ex. sammenlignede Lydsland og Danmark, saa var — naar man undtager Bogbindere og Bogtrykere, hvis Ugeløn var en lille Smule højere i Lydsland end i Danmark — Ugelønnen for samtlige Haandværk lavere i Lydsland end i Danmark; den varierede for adskillige Haandværks Bedkommende adskillige Kroner. Nu er det naturligvis givet, at hvor man har de lavere Arbejdspriser, kan man levere billigere Arbejde, og sendes det herind, saa underbydes vore egne Haandværkere. Følgen bliver saa, at de maa sætte Prisen ned, og de trykkes da ned til de utilfredsstillende Forhold, som fremkomme paa Grund af lave Arbejdspriser. Jeg siger derfor, at naar Bestyttelsen har det Diemed og Formaal at holde Arbejdslønnen for de forskellige Haandværk paa en passende Høide og at værgte Haandværkerne imod, at de trykkes ned til et faaadt Lavmaal af Arbejdspriser, at de nødes til at lade sig kulfestøbe, tror jeg, at det er en god og forsvarlig Anvendelse af Bestyttelsen. Det er jo ogsaa klart, at naar man siger: „Hvor blive disse Goldsafter af, som man ikke faar ind, naar der ikke sker Indkjørel?“ saa maa dertil svares: De blive ikke borte, men have det Gode at holde Lønnen for Haandværket oppe paa en saadan passende Høide, at vi kunne ernære en god, dygtig og velstaaende Haandværksstand og derigjennem opnaa et Gode for Landet. Det er derfor en Bestyttelse, som har min fulde Sympathi. Naar jeg derimod kommer til den store Indufri, Fabriksvirksomheden, saa tilfaar jeg, at den er jeg principielt ikke for, thi jeg kan ikke se, at der egentlig er noget fornustigt og gaadligt Diemed derved. Jeg raisonnerer som saa: Enten ere de paagjældende Fabrikker saadanne, som ikke kunne opretholdes uden Bestyttelse, og saa tror jeg, at naar de ere saa svage og usunde Etablissementer, at de kunne falde, naar man rører ved en Goldposition, er det ikke noget økonomisk Gode at have dem, thi det er givet, at hvis en Nedsættelse af Goldden med et Par Ore kan bevirke, at de ikke kunne bestaa, saa maa Konjunkturerne ganske anderledes kunne gjøre det af med dem. Der vil naturligvis komme Konjunkturer, der gaa langt dybere ned, og kunne de ikke taale Stødet ved en Forandring i en Goldposition, saa kunne de efter Omstændighederne endnu mindre taale en Konjunkturforandring, eller ogsaa betale de sig, og saa finder jeg ikke, at der er Grund til at paalægge Borgerne en Afgift og Skat, for at de Herre, som

ere Giere af eller Aktionærer i disse Etablissementer, der iforveien tjene, kunne tjene endnu Mere. Jeg tror, at det er et Gode, vi maa paaskjønne, naar der udviker sig en Fabriksvirksomhed i et Land; men det er en Virksomhed, der maa staa paa sine egne Ben og ikke bestaa ved Tilskud og Understøttelse i nogen Form fra Staten, thi det er ialtsald meget tvivlsomt for mig, om det er et økonomisk Gode, at man flytter Pengene fra Borgernes Lommer over i Fabrikanternes. Jeg tror, at det er en Illusion, naar man tror, at man derigjennem kan tilveiebringe nogen Fordel. Det er saaledes mit Standpunkt med Hensyn til forskellige Gjenstande, f. Ex. Glas, Papir, Porcellain og endel andre Ting, som der er Tale om. Jeg mener naturligvis ikke, at man skal gaa hensynsløst frem, alt muligt Hensyn skal iagtages, og jeg for mit Bedkommende vil være glad ved, om man endog saa kun gaar et lille Skridt fremad i Retning af at befri dem for Gold. Selsølgelig skulle de paagjældende Virksomheder, saalænge de svare Gold af Raastoffer, have den erstattet, og hvis man andensteds giver Udsørfelspremie, som i Sverig og Frankrig for Sukker, skulle vi naturligvis yde den tilsvarende Vættelse, men at der er Grund til principiel Bestyttelse af dem, kan jeg ikke anerkjende; thi jeg tror, at det er et Gode for et Land at have dem, men kun naar de kunne udvike sig fuldstændig uafhængigt og selvstændigt, naar de faae Frihed, og naar de Byrder, som tidligere ere lagte paa dem, blive tagne fra dem, men uden at de trænge til videre Bestyttelse.

I Forbindelse hermed staaer et andet Spørgsmaal, som jeg vil omtale; det er Spørgsmaalet om Handelstraktater. Det er jo Noget, der oftere er kommet frem, at man skulde se at slutte Traktater; men jeg tror, at det vilde være ønskeligt, om vi kunde blive af med den Traktat, som vi have, nemlig med Rusland om Gamp, Trævarer o. Dsl. Jeg vil gjøre opmærksom paa, at den i sin Tid er afsluttet som Beberlag for Ophevelse af Begunstigelser, som den russiske Handel havde i Hertugdømmerne. Nu have vi jo mistet Hertugdømmerne, og det forekommer mig da, at der bør være Spørgsmaal, om vi ikke kunne blive fri for de Byrder, som af Hensyn til dem ere paalagte os. Iøvrigt tror jeg, at Afslutning af nye Traktater vil være Noget, som man meget maa betænke sig paa; men da Spørgsmaalet ikke foreligger, finder jeg iøvrigt ikke Anledning til at gaa nærmere ind derpaa. Jeg tror, at ogsaa med Hensyn til Traktater maa man sige, at det dog er en anden Form for Bestyttelse, Statshjælp til Industrien, forsaavidt man derigjennem vil aabne den et Marked, som den ikke tidligere har havt,